

ע"פ 1723/09/14 - מחמוד עוטאללה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליימ
ע"פ 1723-09-14 עוטאללה נגד מדינת ישראל 19 פברואר 2015

בפני הרכב כב' השופטים:
י' גריל, שופט בכיר (אב"ד)
כ' סעב, שופט
ד"ר ע' זרנקין, שופט
המערער:

מחמוד עוטאללה
ע"י ב"כ עו"ד קובי טל

מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פלילי ע"י ב"כ
עו"ד גב' עירין איזינגר

נגד
המשיבה:

פסק דין

א. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופט י' בכר), מיום 17.7.14, בתיק ת"ד 10425/06, לפיו נדון המערער לארבעה חודשי מאסר בפועל, 10 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור בתקופה זו עבירה לפי סעיף 67 של פקודת התעבורה, וכן תשלום קנס בסך 4,000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו, פיצוי למשפחת המנוח בסכום של 8,000 ₪, ופסילה מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של תשע שנים.

ב. אלה העובדות הצריכות לענין:

ביום 10.6.06, הוגש כנגד המערער (יליד 1942) כתב אישום על כך שבתאריך 15.3.04 עת נהג בטנדר, בכביש 79 ממערב למזרח, סטה המערער עם הטנדר בו נהג שמאלה, חצה את קו ההפרדה והתנגש עם חזיתו בפינה שמאלית קדמית של רכב שברולט, בו נהג המנוח, ואשר נסע במסלול הנסיעה הנגדי. השברולט נזרק ימינה עד שנעצר במעקה הבטיחות שמימין למסלול נסיעתו.

עקב ההתנגשות הסתחרר הטנדר בו נהג המערער שמאלה ופגע בחזית של רכב פיאט שנסע מאחורי השברולט. הפיאט הוסטה מנתיבה ופגעה בדופן שמאלית אחורית של השברולט. כתוצאה מן התאונה נגרם מותו של המנוח, שכאמור כבר לעיל, נהג בשברולט, וכן נפצעו נהג רכב הפיאט והמערער עצמו.

ג. המשיבה טענה, כי המערער נהג ברכבו בקלות ראש ובחוסר תשומת לב וסטה ממסלול נסיעתו למסלול הנגדי ללא כל סיבה הקשורה ברכב או בתנאי הדרך.

בכתב האישום ייחסה המשיבה למערער עבירה של גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 של חוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן סעיפים 40 + 64 של פקודת התעבורה (נוסח חדש) התשכ"א-1961, ולרבות סטייה מנתיב נסיעה לפי תקנה 40 (א) של תקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

ד. המערער כפר באשמה. לאחר שמלוא מסכת הראיות נפרשה בפני בית משפט קמא, ניתנה ביום 13.2.14 הכרעת הדין בה נקבע, כי המערער סטה מנתיב נסיעתו, וטענתו לפיה רכבו נפגע מאחור על ידי רכב אלמוני, דבר שגרם לו להיזרק לנתיב הנסיעה הנגדי ולגרום לתאונה - נדחתה.

המערער הורשע בעבירות כפי שיוחסו לו בכתב האישום.

ה. במסגרת הראיות לעונש הניחה המשיבה בפני בית משפט קמא את הרישום הפלילי של המערער, ולפיו לחובתו 10 הרשעות בפלילים. מרישומי התעבורתי של המערער עולה כי לחובתו 51 הרשעות תעבורה.

ו. בנוסף שמע בית משפט קמא את עדות בנו של המנוח, שמסר על הנזק הרב שנגרם למשפחתו, ובמיוחד לאמו, עקב מות המנוח שהיה המפרנס היחיד של משפחתו.

ז. בנו של המנוח ציין, שבעוד שהמערער המשיך את חייו באופן רגיל, נגזרו על משפחת המנוח חיי עוני וסבל, מצב אמו מתדרדר עם השנים, והבן נאלץ בגיל 18 עקב מות אביו להפסיק את לימודיו ולצאת לעבוד כדי לפרנס את משפחתו.

ח. המערער מצדו הסתמך על דו"ח הלשכה לשירותים חברתיים המתייחס למצב הרפואי של המערער ושל אשתו.

ט. שני הצדדים הניחו בפני בית משפט קמא פסיקה רלוונטית.

י. לאחר שבית משפט קמא הציב לנגד עיניו את טיעוניהם של שני הצדדים, ציין בית משפט קמא, שיש להעניק בעבירות מסוג זה משקל משמעותי לאינטרס הציבורי ולבטחון בדרכים בעת גזירת העונש, ולהבטיח את מיגור תופעת תאונות הדרכים, אך למרות זאת הענישה היא לעולם אינדיבידואלית. בקביעת מתחם הענישה (לפי תיקון 113 של חוק העונשין) יש לקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, נסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש.

יא. בית משפט קמא קבע, שלא היתה סיבה מוצדקת לסטייה שביצע המערער שיכול היה להימנע ממעשה העבירה אילו היה שומר על נתיב נסיעתו ולא חוצה את קו ההפרדה הרצוף.

בית משפט קמא קבע, שמדובר ברשלנות בדרגה הבינונית של המדרג - סטייה ללא הסבר, בשעה שחובתו של המערער היתה לדבוק בנתיב נסיעתו ולהימנע לחלוטין מסטייה.

י"א. לנגד עיניו של בית משפט קמא עמדו גם גילו הגבוה של המערער, מצב בריאותו הרעוע, היותו מנכבד העיר ותרומתו להליכי הסולחה. מאידך גיסא לא נטל המערער אחריות על מעשיו, וניהל הליך הוכחות ארוך. גם עברו התעבורתי של המערער עמוס הרשעות, שחלקן בוצע לאחר המקרה דנן.

י"ב. בית משפט קמא הוסיף וציין, שסעיף 64 לפקודת התעבורה קובע עונש מינימום של 6 חודשי מאסר, אם כי רשאי בית המשפט שלא לפסוק עונש מינימום כאמור, אם הנסיבות מצדיקות זאת ומטעמים שיפורשו בפסק הדין.

י"ג. לנוכח דרגת רשלנותו של המערער, חלף הזמן מאז התאונה, גילו ומצבו הרפואי של המערער, והעובדה שהמערער אינו מתאים לביצוע עבודות שירות, הגיע בית משפט קמא למסקנה שלא לפסוק את מאסר המינימום של 6 חודשים ולקבוע מתחם ענישה ראוי בין 3 חודשי מאסר ל-8 חודשי מאסר בפועל, ולפיכך גזר על המערער 4 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס, ופיצוי למשפחת המנוח, כמפורט בפתח דבריו.

י"ד. על כך מונח בפנינו ערעורו של המערער. ביצוע עונש המאסר בפועל - עוכב.

בערעור המונח בפנינו מלין המערער על כך שנוכח הציפייה שניטעה בלבו, כמו גם גילו (יליד 1942) ומצב בריאותו הרעוע, בצירוף העובדה שמדובר באירוע משנת 2004, חורגים העונשים לחומרא.

ט"ו. בין היתר מלין המערער על כך, שבית משפט קמא סירב פעמיים להפנות את המערער לקבלת תסקיר שירות מבחן, דבר שיכול היה לשמש כלי נוסף וחשוב בידי בית המשפט בגזירת הדין, ובוודאי שההיעזרות בשירות המבחן היתה חשובה נוכח מצבו הבריאותי והנפשי של המערער.

אי-כשירותו הרפואית ומגבלותיו הפיזיות של המערער היו לו לרועץ במקום להיטיב עמו, ושירות המבחן היה נחוץ בנסיבות אלה כדי לבחון דרכי ענישה חלופיות.

ט"ז. ב"כ המערער מפנה לחוק שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, ובמיוחד סעיף 2 שבו. לטעמו, אין לקבל את העמדה לפיה לא יוכל נאשם לרצות את עונשו על דרך עבודת שירות רק בשל מוגבלותו וגילו. אין מקום להפלות נאשמים הסובלים מפגיעה פיזית נפשית או שכלית הנשלחים לרצות מאסרים בפועל מקום בו לולא מוגבלותם היו מרצים את המאסר על דרך עבודת שירות, מה גם שחשיפת המערער לתנאי מאסר עלולה לגרום לו לפגיעה חמורה במיוחד נוכח מוגבלותו הרפואית. ב"כ

המערער מפנה למצבו הבריאותי והרפואי המורכב של המערער כעולה מן המסמכים הרפואיים.

צוין, כי המערער סובל מסוכרת, מטופל באינסולין ותרופות נוספות. למערער קשיי ראייה ושמיעה ומוגבלותו קשה בגפיו. לכן ראוי היה, כך לטענת ב"כ המערער, להפנותו לקבלת חוות דעת נוספת של הממונה על עבודות שירות כדי שיבחן אפשרות לשלב את המערער במסגרת המתאימה למצבו הרפואי או לבחון באמצעות שירות המבחן חלופה ענשית במקום מאסר מאחורי סורג ובריא.

י"ז. עוד מבקש המערער להפחית גם ברכיבי הענישה אחרים שהוטלו עליו ובעיקר פסילת רשיון הנהיגה שלו, וזאת נוכח נסיבותיו הרפואיות ונחיצות הרשיון בגין מצב זה, וחלוף השנים הרבות מאז אירוע התאונה. כן מבוקש לבטל את רכיב הפיצוי שנפסק למשפחת המנוח שכן בני משפחת המנוח קיבלו ו/או יקבלו את מלוא הפיצוי המגיע להם מחברת הביטוח לפי חוק הפלת"ד.

עד כאן תמצית הטענות שבערעור.

י"ח. בישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 23.10.14 החלטנו, כי הממונה על עבודות שירות מתבקש לשקול שנית האם קיימת אפשרות לשבץ את המערער בעיסוק המתאים למגבלותיו תוך לקיחה בחשבון שההעסקה תהא על פני מספר מצומצם יותר של שעות מן המקובל בדרך כלל, כשמצד ב"כ המערער קיימת הסכמה שתקופת עבודת השירות, ככל שתתאפשר, תוארך ותועמד על 6 חודשים (במקום 4 חודשים).

י"ט. בחוות דעתו מיום 17.11.14 ציין הממונה שהמערער, כבן 72, סובל ממחלות כרוניות רבות ואינו מסוגל לעבוד מזה כ-15 שנה, ולכן אינו כשיר לעבודת שירות.

המערער סובל מסוכרת, מטופל באינסולין ותרופות, סובל מכאבי גב תחתון וכתפיים, ידוע על דיסקופטיה, סובל מקשיי ראייה וירידה בשמיעה, מתנהל בכבדות, נראה סובל מאד, ומגיע בליווי צמוד של בן משפחה.

כ. בישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 20.11.14, טען ב"כ המערער, שמדובר באדם מבוגר, נכה, בעל מוגבלות **שלא** מבחירה (לעומת מי שמוגבל מחמת צריכת סמים או אלכוהול) וניתן לשבצו בעבודה שאין בה פעילות פיזית.

כ"א. ב"כ המשיבה טען בפנינו, שנוכח הטרגדיה הנוראית שפקדה את משפחת המנוח עקב התאונה נקודת המוצא בתיק כזה, שבו קופחו חיי אדם, היא מאסר בפועל, ורק במקרים חריגים מאד עבודת שירות.

לטעמו של ב"כ המשיבה, העובדה שהמערער כבן 72 וסובל מבעיות בריאות אינה סיבה שלא להטיל עליו עונש מאסר בפועל.

ב"כ המשיבה הפנה לפסיקה רלוונטית, וכן הדגיש, שהמערער ניהל הליך משפטי ארוך שנים וניסה לטעון כאילו התנגש בגלל רכב אחר (טענה שכזכור נדחתה), וכן הצביע ב"כ המשיבה על עברו התעבורתי של המערער.

ב"כ המערער ציין, לעומת זאת, כי מצויים אנו כ-11 שנה לאחר התאונה.

כ"ב. בהחלטתנו מיום 20.11.14 ביקשנו פעם נוספת, שהממונה יבחן אפשרות לשבץ את המערער לביצוע עבודת השירות באחת מתחנות משטרת ישראל או בבית המעצר קישון או באחד מבתי הכלא או בתי המעצר במחוז חיפה והצפון לתקופה של 6 חודשים, או אף באחד מבתי הקשיש במחוז חיפה והצפון.

בנוסף, הורינו באותה החלטה גם על הזמנת תסקיר שירות המבחן לבחינת אפשרות שיבוץ המערער בעבודות לתועלת הציבור בשים לב למצב בריאותו של המערער, תוך שהדגשנו שאין בהפניית המערער לממונה על עבודות שירות או לשירות המבחן כדי ליצור הסתמכות או ציפייה לא אצל המערער ולא אצל סניגורו.

כ"ג. בחוות דעתו המשלימה מיום 17.12.14 חזר והצביע הממונה על עבודות שירות על מצב בריאותו המורכב של המערער והוסיף, שעבודות השירות מבוססות על עבודה פיזית, כגון, ניקיון, תחזוקה, סיוע בעבודות מטבח וכו', ואין המערער מסוגל לכך גם לא ברף הקל. גם תעסוקה בבית הקשיש או בתחנת משטרה, כמו גם ביחידות המחוז של שב"ס, מאופיינת בעבודה פיזית ולא ניתן למצוא לו מקום תעסוקה, ובוודאי שאין לאפשר שיבוץ תעסוקתי הכרוך בבטלה סמויה מה שמהווה מסר שלילי לעובדי שירות אחרים.

כ"ד. בתסקיר שירות המבחן מיום 27.1.15, צוין גם כן מצבו הרפואי המורכב של המערער, שלדבריו, גם המצב הבריאותי של רעייתו קשה, והיא משותקת ומרותקת לכסא גלגלים. המערער מרבה ללוות אותה לטיפולים רפואיים שונים.

כ"ה. נכתב עוד בתסקיר, שהרשעתו האחרונה של המערער היא משנת 2012: מעורבות בעבירה של החזקת סכין או אגרופן, איומים, נהיגה פוחזת של רכב, וניסיון לתקוף עובד ציבור תוך שימוש בנשק משנת 2011. על כך נדון המערער למאסר מותנה וקנס.

עוד צוין בתסקיר שירות המבחן, שלחובת המערער 40 הרשעות תעבורה בגין מעורבות בעבירות שונות ובהן אי ציות לתמרורים, חגורה, נהיגה לא זהירה, התנהגות הגורמת נזק, ועוד.

כ"ו. באשר לעבירות נשוא הערעור צוין בתסקיר שירות המבחן, שהמערער מתקשה ליטול אחריות על חלקו בעבירות, ולכן בחר לנהל את הליך ההוכחות תקופה ארוכה.

עם זאת הביע המערער אמפתיה למשפחת המנוח וצער רב על מותו של המנוח.

שירות המבחן העריך, כי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה יש בו כדי לפגוע פגיעה משמעותית במערער מבחינה בריאותית, וכן גם בבת זוגו התלויה בו במישורי החיים השונים.

כ"ז. צוין בתסקיר שירות המבחן, כי המערער נמצא מתאים לביצוע של"צ. שירות המבחן ממליץ, כי יוטל על המערער של"צ בהיקף של 400 שעות שיאפשרו לו, מחד גיסא, לשלם את חובו לחברה על העבירה שביצע, ומאידך גיסא, להמשיך בשגרת חייו ולטפל באשתו.

העבודה שהוצעה בתסקיר היא: עובד מנהלה במסגרת עיריית נצרת באצטדיון העירוני ובמתקני הספורט העירוניים בכל ימות השבוע.

כ"ח. בישיבת בית המשפט שהתקיימה בפנינו ביום 5.2.15, חזר וטען ב"כ המערער, כי האמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, אינו עולה בקנה אחד עם חוק שיויון ההזדמנויות לאנשים עם מוגבלות. כן חזר ב"כ המערער על טענתו, שעבודות שירות אינן חייבות להיות פיזיות, ולמרות זאת עשויות להיות מועילות.

בשים לב לאמור בתסקיר שירות המבחן, ביקש ב"כ המערער כי נאמץ את המלצת שירות המבחן.

כ"ט. ב"כ המשיבה חזרה בפנינו בישיבה מיום 5.2.15 על העמדה לפיה על המערער לרצות עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, וציינה, שעונש זה הוטל על המערער לא רק עקב העובדה שבגין מצבו הרפואי לא יוכל לבצע עבודות שירות, אלא גם מחמת שהמערער לא נטל אחריות, ניהל הליך הוכחות ארוך ומסועף, וכן עקב עברו התעבורתי.

ל. ב"כ המשיבה גם הביעה בפנינו התנגדות להמרת העונש בעבודות של"צ. הצגנו לב"כ המשיבה את השאלה האם העובדה שסעיף 64 לפקודת התעבורה קובע, כי עונש המאסר לא יפחת מ-6 חודשים מלמדת שהענישה חייבת להיות מאסר בפועל דווקא? נתנו אפשרות לב"כ המשיבה להתייחס לכך בכתב.

עמדת המשיבה מיום 9.2.15, המונחת בפנינו, היא שרשאי בית המשפט להטיל בעבירה לפי סעיף 64 של פקודת התעבורה, עונש מאסר שכולו או חלקו יהא מותנה ואין חובה שעונש המינימום יהא מאסר בפועל דווקא, אך לטעמה של ב"כ המשיבה של"צ איננו עונש ראוי בנסיבות המקרה.

עוד הוסיפה ב"כ המשיבה שלא רק מצבו הרפואי של המערער הוביל להטלת עונש מאסר לריצוי בפועל עליו,

וכן ציינה שאין נימוקים מיוחדים המצדיקים הקלה בעונש.

ל"א. נוסף, כי בטיעון שבעל פה מיום 5.2.15, הפנתה ב"כ המשיבה גם לפסיקה רלוונטית ממנה עולה, שגם על נשים המטופלות בתינוקות ועל אנשים נורמטיביים, הוטלו עונשי מאסר לריצוי בפועל בגין גרימת מוות בתאונות דרכים, שכן זו הדרך היחידה להילחם בתאונות הדרכים, ולמיגור התופעה.

ל"ב. ב"כ המשיבה חזרה והצביעה בפנינו על עברו התעבורתי המכביד של המערער, כמו גם על כך שהמערער לא נטל אחריות לאירוע התאונה הקטלנית, והדגישה את תרבות (חוסר תרבות) הנהיגה שלו, לרבות העובדה שחלק מהרשעותיו של המערער הינו בגין עבירות שבוצעו לאחר התאונה.

ל"ג. במהלך הישיבה מיום 5.2.15 אף ציינה ב"כ המשיבה, כי אלמנת המנוח מסרה לה שהמערער חדל מלשלם את תשלומי הפיצוי שהוטלו עליו. נוכח דברים אלה, הודיע ב"כ המערער שיתרת הפיצוי תשולם על ידי המערער בתוך מספר שעות בשלמותה, וכן הודיע ב"כ המערער שקיימת הסכמה שפסילת רשיון הנהיגה תהא לצמיתות.

ל"ד. ב"כ שני הצדדים הוסיפו והגישו לעיונו פסיקה רלוונטית. ביום 8.2.15, הגיש ב"כ המערער הודעה לפיה מלוא הפיצוי שנפסק שולם לקופת בית המשפט, וכן גם מלוא הקנס.

ל"ה. נתנו דעתנו לכל האמור בהכרעת הדין ובגזר הדין של בית משפט קמא, לנימוקי הערעור, לחוות הדעת של הממונה על עבודות שירות, לתסקיר שירות המבחן, ולטיעוניהם המפורטים של ב"כ שני הצדדים במהלך הישיבות שהתקיימו בפנינו.

ל"ו. כל אחד מבאי כוחם של הצדדים מסתמך על פסיקה לתמיכה בעמדתו, אך כידוע כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו הספציפיות והעקרון החל בפסיקה הינו עקרון הענישה האינדיבידואלית.

אכן, נקבע בפסיקה:

"מדיניות הענישה המחמירה והמרתיעה באה לידי ביטוי בכך שעל פי רוב הרשעה בעבירות גרם מוות ברשלנות בתאונות דרכים מחייבת עונש מאסר בפועל ופסילת רשיון לתקופה ממושכת".

אך באותו פסק דין נקבע בהמשך:

"עם זאת, יש לשקול כל מקרה על פי נסיבותיו המיוחדות ונסיבותיו האישיות של הנאשם כאינדיבידואל ולאזן בצורה ראויה ביניהן לבין מדיניות הענישה האמורה.....".

(ע"פ 6358/10 מחמוד קבהה נגד מדינת ישראל (מיום 24.3.11).

ל"ז. בבית המשפט העליון נדונו מקרים בהם נהיגה רשלנית הביאה לתוצאה טרגית של קיפוח חיי אדם, אך בית המשפט העליון הגיע למסקנה, בנסיבות כפי שהועלו בפניו, ותוך בחינה אינדיבידואלית של הנסיבות האישיות, כי עונש המאסר בפועל, באותם מקרים, ירוצה בעבודת שירות.

עיינו: רע"פ 4732/02 ענת סורפין נגד מדינת ישראל, (מיום 25.11.02).

רע"פ 4261/04 יעקב פארין נגד מדינת ישראל, פ"ד נ"ו (3) 440 (מיום 6.12.04).

רע"פ 548/05 מאירה לוי נגד מדינת ישראל, (מיום 19.1.06).

ל"ח. בענין פארין הנ"ל ציין בית המשפט העליון, כי אמנם בדרך כלל יוטל מאסר בפועל על נהג שגרם למותם של המשתמשים בדרך ברשלנותו, ואולם "אין זה כלל חלוט ובהחלט ייתכן כי שיקולי צדק יעמידו בפנינו עילה להתערבות ולהקלה בעונש".

ל"ט. במקרה שבפנינו קבע בית משפט קמא בגזר דינו (עמ' 112) שדרגת רשלנותו של המערער, המשפיעה אף היא על הענישה, היא בדרגה הבינונית של המדרג. על כך יש להוסיף את עברו התעבורתי של המערער העמוס בהרשעות (חלקן לאחר התאונה הנדונה), כשתרבות נהיגתו של המערער (כך לפי קביעת בית משפט קמא) מאופיינת בהפרות חוזרות ונשנות של החוק.

מ. המערער אף לא נטל אחריות וניהל את הליך ההוכחות הארוך בתיק עד תום, אם כי כעולה מתסקיר שירות המבחן מביע המערער אמפתיה למשפחת המנוח, וצער על שגזל חייו של אדם אחר.

מ"א. ואולם, לא ניתן להתעלם מגילו של המערער (יליד 1942) ומצבו הבריאותי הקשה כפי שפורט בחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות: סוכרת המטופלת באינסולין ובתרופות, כאבי גב תחתון, כתפיים, דיסקופטיה, קשיי ראייה, ירידה בשמיעה, מתנהל בכבדות ובקושי רב.

מצב בריאותו הלקוי של המערער עולה גם מן האמור בתסקיר שירות המבחן.

מ"ב. יתר על כן, מצבה הבריאותי של אשת המערער קשה אף הוא, היא מקבלת סיוע של מטפלת מביטוח לאומי, והמערער מרבה ללוותה לטיפולים רפואיים שונים.

גם מעיון במכתב העובד הסוציאלי של המועצה המקומית עילוט (מיום 4.6.14) עולה המצב הבריאותי הקשה של המערער ורעייתו, וצוין, כי המערער הוא המטפל העיקרי בעצמו ובאשתו בכל הקשור לתורים ומעקבים רפואיים.

מ"ג. בתסקיר שירות המבחן צוין, שבשים לב למצב הבריאותי המורכב של שני בני הזוג, עלול ריצוי עונש המאסר מאחורי סורג וברח לפגוע פגיעה משמעותית במערער מבחינה בריאותית וכן בבת זוגו התלויה בו במישורי החיים השונים.

מ"ד. שירות המבחן המליץ אמנם על הטלת צו של"צ על המערער בהיקף של 400 שעות, אך לאחר ששקלנו בדבר סבורים אנו, שבשים לב לחומרת העבירה של גרימת מוות ברשלנות, אין להורות על הטלת צו של"צ, והענישה שתוטל על המערער חייבת להיות על דרך של מאסר, כשבמקרים חריגים ובנסיבות מיוחדות, כפי שתוארו בענייננו הן לגבי המערער והן לגבי אשתו, ניתן להורות שעונש המאסר ירצה בעבודות שירות.

מ"ה. בית משפט קמא הטיל אמנם על המערער 4 חודשי מאסר לריצוי בפועל בציינו, בין היתר: "**העובדה כי הנאשם לא נמצא מתאים לבצע עבודות שירות**" (גזר הדין, עמ' 114).

ואולם, אנו סבורים כי ראוי הוא שהמערער ירצה שישה חודשי מאסר על דרך של עבודת שירות, דהיינו, שבמקום ארבעת חודשי המאסר לריצוי בפועל מאחורי סורג וברח, כפי שהורה בית משפט קמא, תועמד תקופת המאסר על שישה חודשים לריצוי בעבודות שירות.

נציין, כי ניתנה לענין זה הסכמתם של המערער ושל ב"כ המערער בישיבת בית המשפט שהתקיימה בפנינו ביום 23.10.14. על כך גם חזרנו בהחלטתנו מיום 20.11.14.

מ"ו. ערים אנו כמובן לאמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות מיום 5.6.14, 17.11.14 ו- 17.12.14, דהיינו, שנכח מגבלותיו הרפואיות ומצבו הירוד אין המערער כשיר להשמה בעבודות שירות שכן מדובר בהעסקה המאופיינת בעבודה פיזית

אין בידינו לקבל עמדה זו.

סעיף 2 של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, קובע:

"**חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את**

חיינו בעצמאות מירבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו (ההדגשה שלנו).

מ"ז. משהגענו למסקנה כי בנסיבותיו המיוחדות של המערער, כפי שפירטנו לעיל, עליו לרצות את 6 חודשי המאסר על דרך של עבודת שירות, על הממונה על עבודות שירות לשבץ את המערער בתעסוקה המתאימה למגבלותיו של המערער, בהיקף ובמתכונת שהמערער יוכל לעמוד בה.

מ"ח. בענין סוגיה זו אנו מפנים לבג"צ 7023/11 **סלאח אל אטרש נגד הממונה על עבודות שירות** (מיום 7.11.11), פסקה 4:

"...חוות דעת המוגשת על ידי הממונה על עבודות שירות לבית המשפט "בדבר התאמתו של הנאשם לעבודות שירות, וכן בדבר האפשרות להשמתו בה ובדבר עבודת השירות שהנאשם יכול לעבוד בה והתנאים שבהם תבוצע" (ראו סעיף 51ב(1) לחוק העונשין), כשמה כן היא - חוות דעת. הגשתה לבית המשפט מהווה אמנם תנאי לקבלת החלטה על נשיאת מאסר בדרך של עבודות שירות, אך הסמכות להחליט על ריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות מסורה באופן בלעדי לבית המשפט והוא אינו כבול להמלצת הממונה כך, רשאי בית המשפט להורות על ריצוי עונש המאסר מאחורי סורג ובריח למרות המלצת הממונה כי הוא מתאים לעבודות שירות ובה במידה רשאי בית המשפט להורות על שיבוצו של מי שהורשע בדיון בעבודות שירות, חרף המלצתו השלילית של הממונה..... על כן, המקום המתאים להשמעת השגות על חוות דעתו של הממונה הוא הערכאה הדיונית הגוזרת את העונש, ואם זו דוחה השגות אלו ניתן לשוב ולהעלותן בפני ערכאת הערעור....".

וכן: רע"פ 3667/14 **קובי קרדי נגד מדינת ישראל** (מיום 1.6.14), בפסקה 13:

"יש להזכיר, בהקשר זה, כי חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות היא בגדר המלצה בלבד, ובית המשפט רשאי לסטות ממנה. לו סבר בית המשפט המחוזי, כי חרף חוות דעתו של הממונה יש למצוא עבור המבקש מקום מתאים לריצוי עבודות שירות, הרי שהיה מוסמך להורות כך, או לבחור בכל חלופה עונשית אחרת.....".

מ"ט. בהודעת הערעור עתר ב"כ המערער גם לביטול רכיב הפיצוי שהוטל על המערער לשלמו למשפחת המנוח, אך בדיון שבפנינו זנח ב"כ המערער טענה זו (וטוב עשה), ואף ווידא שהמערער יפקיד בקופת בית המשפט (ביום 8.2.15) את מלוא יתרת הפיצוי ומלוא יתרת הקנס.

(נוכח האמור לעיל, ב"כ המשיבה מתבקשת לוודא שיתרת הפיצוי אכן תועבר למשפחתו של המנוח).

נ. בהודעת הערעור גם עתר ב"כ המערער לקיצור תקופת הפסילה, אך גם טענה זו נזנחה. לא זו בלבד, אלא שהמערער ובא כוחו נתנו הסכמתם לכך שרשיון הנהיגה של המערער ייפסל לצמיתות (ישיבת בית

המשפט בפנינו מיום 5.2.15, עמ' 10).

אכן, בשים לב לכלל נסיבות הענין, נראה שהרחקת המערער מנהיגה בכביש היא אמצעי אפקטיבי ביותר.

נ"א. התוצאה מכל האמור לעיל היא כדלקמן:

1. אנו מקבלים את ערעורו של המערער במובן זה שבמקום 4 חודשי המאסר לריצוי בפועל שהטיל בית משפט השלום, אנו מטילים במקום זאת על המערער, ובהסכמתו, 6 (שישה) חודשי מאסר שאותם ירצה המערער בעבודות שירות.

הממונה על עבודות שירות ישבץ את המערער בתעסוקה שמתאימה למגבלותיו של המערער, בהיקף ובמתכונת שהמערער יוכל לעמוד בה.

2. בהסכמת המערער אנו מורים בזאת כי פסילת המערער מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה הינה לצמיתות.

3. כל שאר חלקי גזר דינו של בית משפט קמא עומדים בעינם ללא כל שינוי.

המערער יתייצב ביחידת עבודות שירות שבמתחם תחנת משטרת טבריה ביום ראשון **19.4.15 שעה 08:00 בבוקר לצורך קליטה והצבה**.

המערער מוזהר בזאת שתנאי ההעסקה בעבודות שירות הם מוקפדים, וככל שיפר או לא יקיים את תנאי ההעסקה צפוי הוא להפסקה מנהלית של עבודות השירות, וריצוי יתרת התקופה במאסר מאחורי סורג ובריח.

ניתן היום, ל' שבט תשע"ה, 19 פברואר 2015, במעמד הצדדים.

המזכירות תמציא את העתקי פסק דינו הן לממונה על עבודות שירות והן לשירות המבחן למבוגרים.

עדי זרנקין, שופט

כמאל סעב, שופט

יגאל גריל, שופט בכיר
(אב"ד)